

ОРІЄНТОВНІ ЦІЛІ І РЕЗУЛЬТАТИ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ «ОХОРОНА ПРАЦІ» СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ЦИВІЛЬНА БЕЗПЕКА»

Шароватова О.П.

*Національний університет цивільного захисту України
sharovatova.elen@ukr.net*

З позицій забезпечення потреб сучасного суспільства у відповідних фахівцях метою вітчизняних освітніх програм «Охорона праці», які реалізуються у межах спеціальності «Цивільна безпека», є підготовка компетентних випускників, спроможних до координації комплексу заходів та засобів, спрямованих на збереження життя, здоров'я і працездатності людини під час трудової діяльності у різних професійних сферах, створення і підтримання здорових та безпечних умов праці, попередження виникнення нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві.

Ефективними особливостями таких програм в умовах сьогодення є орієнтація на практико-орієнтований підхід у підготовці здобувачів вищої освіти із залученням представників практичної сфери охорони праці та цивільного захисту; орієнтація освітніх компонент на світові вектори функціонування сфери безпеки праці, а саме розвиток у майбутніх фахівців ризикорієнтованого мислення, здатності оцінювати небезпеки з позицій ризикорієнтованого підходу як базисної основи інноваційності системи управління безпекою, прийняття неординарних творчих рішень у професійній діяльності, розвиток інноваційного лідерства, ефективних стратегій мислення. У майбутньому такі знання і характеристики здобувачів вищої освіти мають стати елементом культури управління безпекою розвитку підприємства, віддзеркаленням сформованості системи управлінських компетентностей, спроможності комплексно оцінювати і приймати управлінські рішення щодо безпеки розвитку об'єктів їхньої професійної діяльності.

Реалізація практико-орієнтованого підходу у навчанні через організацію виїзних занять на різного роду об'єкти виробничої та соціально-культурної сфери, цивільного захисту, запровадження нових, інтерактивних форм і методів навчання, інноваційних технологій дистанційної освіти та розширення онлайн-платформ оптимізують взаємодію науково-педагогічних працівників і здобувачів вищої освіти.

У мінливих умовах сьогодення новітніми формами викладання і навчання майбутніх фахівців з цивільної безпеки й охорони праці стають: відкрита освіта через соціальні мережі та вебресурси, перевернуте навчання, використання мобільних пристроїв для розв'язання різних навчальних завдань у будь-який час незалежно від місцезнаходження, освіта на події, навчання через історії, метод ключових понять, бріколаж, практичні онлайн-заняття у форматі 3D-турів, об'єднання взаємопов'язаних освітніх компонент в єдині дисципліни, їх зміни з урахуванням сучасних викликів суспільства щодо виховання соціально-активних громадян тощо.

Відповідні форми та методи організації навчального процесу - ділові ігри, семінари, форуми, завдання з пошуку інформації, наукові доповіді, конкурси, моделювання ситуацій за умов невизначеності результатів - упродовж періоду навчання дозволяють майбутнім фахівцям набути і соціальних навичок, що відповідають визначеним цілям та результатам навчання, зокрема здійсненню професійної діяльності у сфері цивільної безпеки й охорони праці. Серед них гнучкість і здібність адаптуватись, навички спілкування і міжособистісної взаємодії, вміння вирішувати проблемні ситуації і працювати в команді, здатність управляти власним часом і розуміти важливість командної роботи, навички ефективного мислення та вмотивованість, саморозвиток і рефлексія, вміння виступати і переконувати у доведенні аргументів, обізнаність з питань прихованих небезпек сучасного світу, повага до встановлених правил, відповідальність, тобто вкрай важливі

якості, що характеризують виховану, гармонійно розвинуту особистість і, вочевидь, мають бути притаманні фахівцям будь-якої сфери.

ПОЖЕЖНА ТАКТИКА, ЇЇ РОЛЬ І МІСЦЕ В ПРОЦЕСІ ПРИЙНЯТТЯ БЕЗПЕЧНИХ РІШЕНЬ ДЛЯ ЖИТТЯ ТА ЗДОРОВ'Я ОСОБИСТОСТІ

Шевченко В. В.

*Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова
ist-volodymyr@ukr.net*

Національний стандарт з пожежної безпеки ДСТУ 8828-2019, що був введений у дію лише на початку 2020 року, містить концептуальні вимоги до суб'єктів управління пожежною безпекою та стандартизовані терміни й поняття у даній сфері. Основним спрямуванням пожежної безпеки є усунення чинників, що можуть стати причиною виникнення пожеж та мінімізація їх наслідків. Об'єкти повинні виконувати порядок функціонування суб'єктів управління пожежною безпекою та управлінські заходи щодо виконання технічних вимог, що передбачені системою запобігання пожежі та забезпечення протипожежного режиму об'єкта захисту.

Необхідність такого підходу обумовлена видатними досягненнями ХХ століття, зокрема освоєнням космосу; розробкою й масовим впровадженням обчислювальної техніки, інформаційних технологій і світової мережі Інтернет; швидким розвитком і широким застосуванням авіації; дослідженням ядерних процесів, освоєнням і розвитком атомної енергетики. Стрімкий розвиток наукомістких технологій і технічного оснащення в різних галузях виробництва й обслуговування, включаючи медицину, фармакологію, генну інженерію, низка інших найбільших досягнень науково-технічного прогресу увійшли в історію цивілізації як результат погодженої взаємодії науки, освіти і промисловості.

Весь історичний шлях розвитку людства пов'язаний з використанням вогню. Добувши вперше полум'я, людство отримало можливість зробити його своїм інструментом у боротьбі за своє існування, свідомо поставивши його на службу в суворій боротьбі із силами природи. Відкривши для себе вогонь і навчившись ним користуватись, людство, несвідомо для себе, вступило в нову епоху свого розвитку. В сучасних умовах практично відсутні галузі життя, в основі роботи яких не було б у тому чи іншому вигляді процесу горіння.

При протіканні горіння у певному обмеженому просторі, в умовах контролю та свідомого керування, процес горіння у формі теплової енергії надає людині неоціненну послугу.

Разом з цим у випадках, коли горіння відбувається у неконтрольованому режимі, воно стає злом, що може викликати ураження та загибель людей і тварин, знищувати матеріальні цінності, що створені трудом багатьох поколінь людства, і негативно впливати на навколишнє середовище.

Пожежа - позарегламентний процес знищення або пошкодження вогнем майна, під час якого виникають чинники, небезпечні для живих істот і довкілля¹.

Будь-яка пожежа, незалежно від її розмірів, завдає матеріальних збитків, шкоди